

TJALF SPARNAAY: Knipogen naar alledag

Zijn thema's zijn van veraf herkenbaar in bijna klassieke stillevens, speels, humoristisch, soms op het doodgewone af en technisch perfect. Gebakken eieren, sappige broodjes hamburger, tot likkebaarden uitnodigende sorbets: Sparnaay pakt alledaagse onderwerpen, maar rust niet voordat hij er op zijn doeken een ziel aan kan meegeven waarmee de werkelijkheid opnieuw kan worden beleefd.

TEKST: RONALD KRAAYEVELD

Sla moest het nu maar eens worden, bedacht Tjalf Sparnaay zich afgelopen zomer. Bakken vol, aangekleed, gestoffeerd met ui, tomaat, ei, olijven en paprika. Of nu toch maar iets anders dan eten? 'Het blijven uitdagingen, zoektochten', zegt hij in zijn Hilversumse atelier. 'Het kan ook nog steeds brood worden. Ik dwaal graag door de stad, of in een museum. Op straat kan ik een fiets tegenkomen, met een kettingslot vastgemaakt aan een brugdeel, een in plastic cellofaan verpakte bos tulpen tussen de snelbinders. In een museum kijk ik nieuwsgierig naar werk van collega's. Het kunnen allemaal slingers in een bepaalde richting zijn; feestelijke momenten ter inspiratie. Oh ja, de eenmaal gekozen onderwerpen kunnen en mogen compleet triviaal zijn. Dat vind ik ook zo spannend, kijken naar dingen die niet geschilderd zijn.' Je zou Sparnaay ook fotograaf kunnen noemen, of documentalist, misschien zelfs een sociaalwetenschappelijk onderzoeker; zo kan hij zich laten grijpen door zijn observaties van de alledaagse werkelijkheid. Vijf jaar lang had hij zijn eigen galerie in Amsterdam. Soms ging hij aan de overkant van de straat staan, kijkend hoe mensen naar zijn schilderijen keken. 'Het was een bescheiden galerie, in een oud monumentje, in een drukke straat en alleen in het weekeinde open. Soms telde ik wel duizend mensen per uur. Soms zagen mensen weer wat nieuws; en dan die blij reacties... Dat gaf me een goed gevoel; het heeft me zeker in het ontwikkelen van mijn stijl gestimuleerd. Tegelijkertijd was het ook de mooiste manier om werk te verkopen'.

OK Harris

Toch stopte hij aan het einde van 2002 met zijn eigen galerie. Voordien had Sparnaay geëxposeerd bij galerie Stau in Amsterdam en Smelik en Stokking in Den Haag, maar in 2002 nodigde de befaamde galerie OK Harris Works of Art

in New York hem uit zich door haar te laten vertegenwoordigen. 'OK Harris, de galerie in Soho waar ooit Roy Liechtenstein, Andy Warhol, Robert Rauschenberg en Claes Oldenburg hun Pop Art toonden. Dan hoef je niet lang te aarzelen', zegt Sparnaay nu. 'Ik kwam terecht waar ik wilde zijn; in de wereld van de belangrijkste Amerikaanse hyperrealisten, met wie de galerie vervolgens naam maakte'. Toen Sparnaay - ooit docent lichamelijke opvoeding - in de jaren tachtig definitief voor de kunst koos, wilde hij geen gesappel, en al helemaal geen subsidies. Die eerste jaren was hij dus voorzichtig: zijn werk moest wel verkoopbaar zijn. 'En ik wilde niet verdrietig worden van opmerkingen als 'dat kan mijn kleine zusje ook'. Ofwel, ik moest zien te overleven in een land van potten- en pannenschilders'. Toen later ook de Londense galerie Plus One zich meldde als zijn vertegenwoordiger kon hij echt verder; zijn werk op een meer eigen, authentieke manier bedenken en vertonen; er een andere, meer abstracte waarde, aan toekennen. 'Inzoomen, dan een paar stapjes terug, dan weer dichterbij waardoor het object steeds meer wordt vervreemd'.

Snapshots

Fotograaf was en is Tjalf Sparnaay gebleven. Waarbij zijn foto's het vertrekpunt voor zijn schilderijen zijn blijven vormen. Snapshots schilderkunstig uitgewerkt in tamelijk klassieke stillevens. Ook zijn keuze voor het alledaagse zal ondertussen blijven. 'Altijd zal het gaan om een zuivere kijk naar al die vanzelfsprekende dingen. Laatst kwam ik in een winkel een hele kip in typische supermarktverpakking tegen. En dan op het doek het licht er overheen, prachtig. Zo wil ik doorschilderen, mijn eigen stijl steeds evaluerend. Via via kom ik steeds op nieuwe gedachten, op nieuwe stappen. Als mijn signatuur, mijn eigenheid maar herkenbaar blijft'. «

Voor de vierde achtereenvolgende keer toont Collectie Harms Rolde werken van Tjalf Sparnaay (Haarlem, 1954) op de komende editie van PAN Amsterdam, stand 33

Draadjesvlees, 2007, olie op doek, 120 x 180 cm

Vaatwasser, 1999, olie op doek, 185 x 125 cm

Pastry, 2009, olie op doek, 50 x 60 cm

Tjalf Sparnaay werkt aan broodje gezond, 2009, olie op doek, 90 x 120 cm

Boterhammen in papieren zak, 2006, olie op doek, 90 x 120 cm

